

Framsenteret

REFERAT SENTERMØTE

Framsenteret

Dato/sted	Tirsdag tirsdag 15. oktober og onsdag 16. oktober 2019
Tidsrom	0900 - 1030
Referat sendes	I henhold til invitasjonsliste

Til stede:	
CICERO	Camilla Schreiner
Akvaplan-niva	Anita Evenset
Framsenteret AS	Aase Tveito
Framsenteret AS	Frode Kjersem
Framsenteret AS	Kathryn Donnelly
Kystverket	Synnøve Lunde
NIBIO	Odd Arild Finnes
Havforskningsinstituttet	Maria Fossheim
Havforskningsinstituttet	Sissel Rogne
Klima- og miljødepartementet	Svein Tore Halvorsen
Klima- og miljødepartementet	Aud Ingvild Slettemoen
NOFIMA	Arne Mikal Arnesen
Meteorologisk institutt	Justyna Wodziczko
NIKU	Alma Thuestad
NIKU	Kristin Bakken
NILU	Kari Nygaard
NILU	Eldbjørg Heimstad
NINA	Cathrine Henaug
NINA	Norunn S. Myklebust
NIVA	Greta Bentzen
Norsk Polarinstitutt	Ole Arve Misund
Norsk Polarinstitutt	Geir Andersen
Statens strålevern	Inger Margrethe Eikermann
Statens Strålevern	Per Strand
UiT Norges arktiske universitet	Anne Husebekk (sentermøteleder)
Kartverket	Steinar Vaadal
Polaria	Anne Grete Johansen
Nærings-og fiskeridepartementet	Olav Rostad

Inviterte, ikke tilstede:	
Riksantikvaren	
Kunnskapsdepartementet	Thor-Martin Antonsen
Utenriksdepartementet	Trond Gabrielsen
SINTEF	Tore Aunaas
SINTEF Nord	Jørn Eldby
Unis	Harald Ellingsen
UiT Norges Arktiske Universitet	Jørgen Fosslund
NIBIO	Jo Jorem Aarseth
Kartverket	Knut Arne Gjertsen
Veterinærinstituttet	Carlos Goncalo das Neves

Tirsdag 15. oktober:

«Barents Watch – 10 år med utvikling» :

Eivind Rinde, prosjektleder i Barents Watch, vedlagt PP

Onsdag 16. oktober:

Sak 13/2019	<p>Godkjenning av innkalling og saksliste</p> <p><u>Vedtak:</u> <i>Innkalling og saksliste godkjent</i></p>
Sak 14/2019	<p>Godkjenning av referat fra sentermøte 7. – 8. mai 2019</p> <p>Merknader til referatet:</p> <p>Sak 07/2019 Plast i Arktis: Finansiering for programmet rettes til at det ikke foreligger for 2020.</p> <p>Sak 12/2019: Evt. CICEROS forslag, i tilknytning til evaluerings- og strategiprosess, om å vurdere bruk av Norges forskingsråd systemer og virkemidler for mere transparent og konsistent behandling av prosjektsøknader til flaggskipene tilføyes referatet.</p> <p><u>Vedtak:</u> <i>Referat fra sentermøte 7. – 8. mai 2019 godkjennes med de merknader framkommet i møtet..</i></p>
Sak 15/2019	<p>Valg av senterleder:</p> <p><u>Innstilling fra valgkomiteen til ny senterleder:</u> <i>Valgkomiteen innstiller Cathrine Henaug, NINA, som ny Senterleder for Framsenteret.</i></p> <p><u>Vedtak:</u> <i>Sentermøtet gir sin tilslutning til valgkomiteens innstilling.</i></p>
Sak 16/2019	<p>Medlemsskap NORCE – anke fra NORCE</p> <p><u>Innstilling til vedtak:</u> <i>Sentermøtet anbefaler at NORUTs medlemskap videreføres i NORCE.</i></p> <p><u>Vedtak:</u> <i>Sentermøtet har blitt informert om at det har skjedd en virksomhetsoverdragelse fra NORUT til NORCE. Denne virksomhetsoverdragelsen legger premissene for at NORUTs medlemskap videreføres gjennom NORCE. Med bakgrunn i dette videreføres NORUTS medlemskap nå som NORCE.</i></p>
Sak 17/2019	<p>Formidlingskoordinators orientering:</p> <p>Naturekonferansen: Konferansen avholdes 2. – 5. juni her i Tromsø. Fristen for å melde inn abstract og posters er satt til 30. januar 2020. Det er etablert en vitenskapelig komité som arbeider med konferanseprogrammet. Konferansen er finansiert i hovedsak med konferanseavgift. I tillegg har UiT, HI og NP hver for seg gitt et tilskudd på kr. 100.000,- «Break even» for konferansen er 250 betalende deltakere. 500 deltakere er målet.</p>

	<p>Fram Forum 2020: Arbeidet med Fram Forum går etter planen. Det tilrettelegges for at distribusjon av Fram Forum i større grad vil bli gjort digitalt.</p> <p>Forskerne kommer: Har vært gjennomført på ulike steder i Troms. Det har vært om lag 3000 deltakere fra næringsliv og skoler på de ulike forestillingene. Målgruppen for «Forskerne kommer» er voksne og barn/ungdom 15+. Festspillene i Nord-Norge har meldt sin interesse for en slik forestilling. Henvendelsen følges opp.</p>						
Sak 18/2019	<p>Forskningskoordinators orientering:</p> <p>Dialog dag: Avholdt 15.10 med flaggskipene Miljøgifter og Fjord og Kyst Dette er et nytt tiltak som er etablert og skal tjene som en arena for kommunikasjon til brukere og fra brukere. Tiltaket er rettet mot næringsliv og forvaltning.</p> <p>Flaggskipprosjekter i 2019: I 2019 pågår det 70 ulike forskningsprosjekter i flaggskipene. Som følge av at man benytter tildelte midler fra KLD til å søke finansiering fra andre kilder ser det ut til at vi klarer å oppnå en total finansiering som er 6 – 7 ganger det tildelte beløp.</p> <p>Samarbeid ARCUS: ARCUS er et forskningsnettverk med utspring i USA. Det er etablert et samarbeid med formål å lære mere om den metodikken ARCUS benytter for å tilpasse forskningsformidling til ulike målgrupper. Det skal gjennomføres et møte i februar 2020 om dette temaet der representanter for ARCUS deltar.</p> <p>Sentermøtet ønsker et forslag til hvordan vi skal arbeide systematisk med interaksjon mot ulike målgrupper til neste sentermøte.</p>						
Sak 19/2019	<p>FLG saker: Saker fra FLG, som sentermøtet har behandlet pr. mail, og der sentermøtets vedtak er i tråd med FLG anbefaling:</p> <p>1. <u>Finansiering "Plast i Arktis"</u></p> <p>Det nye programmet har ingen finansiering for 2020. FLG foreslår følgende løsning:</p> <p>Incentiv- og gjennomgående midler tildeles fra KLD til Sentermøtet som i sin tur disponerer disse. Deler (kr. 1.500.000) av incentiv- og gjennomgående midler for 2020 foreslås allokert til "Plast i Arktis"</p> <p>Hvert flaggskip tildeles midler direkte fra KLD. Hvert flaggskip allokterer 3 % av sitt budsjett til "Plast i Arktis".</p> <p>Tentativ finansiering blir da som vist under:</p> <table border="1" data-bbox="339 1944 1481 2016"> <thead> <tr> <th data-bbox="339 1944 1139 2016">Flaggskip</th> <th data-bbox="1139 1944 1337 2016">Tildeling 2019</th> <th data-bbox="1337 1944 1481 2016">Bidrag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Flaggskip	Tildeling 2019	Bidrag			
Flaggskip	Tildeling 2019	Bidrag					

Havforsuring	6 450 000	225750
MIKON	9 440 000	330400
Polhavet	6 450 000	225750
Miljøgifter	7 350 000	257250
Fjord og kyst	6 000 000	210000
Terrestrisk	6 400 000	224000
Sum fra flaggskip		1473150
Insentiver og faglige, gjennomgående aktiviteter	2 500 000	1500000
Sum totalt Plast i Arktis 2020		2973150

Endelige tall for 2020 vil avhenge av bevilgning fra Klima og Miljødepartementet.

FLG anser dette som en midlertidig løsning inntil prosessen knyttet til eventuell endring/revidering av flaggskip er fullført.

Sentermøtet gir sin tilslutning til anbefalt løsning foreslått av FLG for "Plast i Arktis" gjeldende for 2020.

2. Programledelse "Plast i Arktis"

Det vises til sak 17/2018:

«Valg av programledelse gjøres i tråd med de føringer gitt i «Etableringsdokument for Framsenteret» og den praksis som ble gjennomført ved etablering av flaggskipledelse for flaggskipet MIKON. KLD vil fastsette programledelse basert på råd fra sentermøtet. Sentermøtet ber FLG, med basis i de forslag til kandidater som er spilt inn, i neste møte fremme forslag til programledelse.»

Følgende ledelse ble innstilt i FLG møte 9. september:

Leder: Ingeborg Hallanger, Norsk Polarinstitut

Nestleder: Dorte Herzke, NILU

Sentermøtet gir sin tilslutning til FLGs innstilling for programledelse av «Plast i Arktis». Saken oversendes KLD for fastsettelse.

3. Mulige endringer i flaggskipene basert på anbefalinger i evalueringsrapport

I siste Sentermøte fikk FLG i oppgave å vurdere om evalueringsrapporten hadde pekt på noen såkalte "lavhengende frukter" som raskt kan implementeres av flaggskipene. En arbeidsgruppe bestående av leder og nestleder i FLG og forskningskoordinator utarbeidet et notat som ble behandlet av FLG den 9. september. Notatet ble revidert etter innspill fra FLG og endelig versjon er vedlagt.

Sentermøtet tar notat fra FLG til etterretning og ber flaggskipledere følge anbefalingene gitt av FLG.

	<p>4. Søknadsfrist for 2020</p> <p>For å få tid til å implementere de foreslåtte endringene settes søknadsfrist for flaggskipene for 2020 til 15. november.</p> <p><i>Sentermøtet følger FLG's anbefaling og søknadsfrist for flaggskipmidler for 2020 settes til 15. november.</i></p> <p>5. Orienteringssak:</p> <p>Valg av ny FLG-leder og nestleder: FLG har valgt Eldbjørg Heimstad, NILU, til ny leder for FLG Alma Thuestad fra NIKU er valgt til nestleder</p> <p>Basert på sentermøtets vedtak vil det bli oversendt brev til KLD om anbefalt finansiering samt ledelse og nestledelse av Plast i Arktis.</p> <p>Vedlagt notatet «Mulige endringer for Flaggskipene» fra FLG der flaggskipslederne er bedt om å følge anbefalingene.</p>
Sak 20/2019	<p>Eventuelt:</p> <p>Nytt sentermøte avholdes 10. – 11. mars 2020.</p>

Tromsø 30.11.2019

Mulige endringer for flaggskipene

Bakgrunn

Evalueringsrapporten "The FRAM – High North Research Centre for Climate and the Environment - Evaluation Report" ble lagt frem for Sentermøtet den 8. mai. Evalueringskomiteen påpeker i sine konklusjoner at Framsenteret sitt forskningssamarbeid er et viktig bidrag til utviklinga av nordområdene. Rapporten konkluderer videre med at Framsenteret i stor grad har nådd målene som ble satt da senteret ble etablert i 2010. Komiteen peker likevel på en del forbedringspunkter som senteret bør jobbe med i de kommende måneder/år. Noen av forbedringspunktene omhandler organisering av senteret og senter-samarbeidet og noen omhandler måten flaggskipene organiserer sine aktiviteter.

På Sentermøtet informerte representanter fra Klima- og miljødepartementet (KLD) om at de ønsket å ta føringen for den videre prosess knyttet til organisering og senterdeltagelse. De har i ettertid sendt ut et brev hvor de orienterer om hvordan de ser for seg den videre framdrift i dette arbeidet. Prosessen vil omfatte flere institusjoner og vil nødvendigvis ta en del tid (anslagsvis minst 2 år). På Sentermøtet ble det imidlertid påpekt at det vil være mulig å gjennomføre noen enkle endringer som vil imøtekomme noen av anbefalingene knyttet til flaggskipene på kort sikt. Forskningsledergruppa (FLG) ble bedt om å vurdere hvilke grep som kan gjennomføres allerede før høstens utlysning (identifisere "lavthengende frukter").

En arbeidsgruppe bestående av FLG-leder (Anita Evenset), nestleder (Cathrine Henaug) og forskningskoordinator i Framsenteret (Kathryn Donnelly) utarbeidet et notat som ble gjennomgått på FLG-møtet den 9. september. I den følgende teksten er forslag fra evalueringskomiteen gjengitt, og våre FLG's forslag til endringer er presentert. Teksten omhandler kun forbedringspunkter som kan være aktuelle å gjøre noe med uten at strukturelle eller andre omfattende endringer gjennomføres. I hovedsak er det fokusert på de oppsummerte anbefalingene på side 7 i evalueringsdokumentet som er relevant for flaggskipene. Hvert flaggskip oppfordres i tillegg til å gå nøye gjennom komiteens flaggskip spesifikke innspill og vurdere om noen av forbedringsforslagene kan implementeres allerede i høst.

Forbedringspunkter

Anbefalinger fra evalueringskomiteen er presentert med uthevet skrift (på engelsk), og forslag til endringer/tiltak følger etter hvert punkt.

"The Flagships should to a greater degree focus on those projects that require and could exploit the FRAM Centre collaboration by utilizing the competences of the relevant FRAM members."

Dette punktet er ikke veldig konkret og det kan være vanskelig å definere hvilke prosjekter som virkelig krever og kan utnytte kompetansen i senteret senteret, men «ekte» fler- og tverrfaglig samarbeid mellom partnere i senteret bør etterstrebnes. Det er i dag et krav om at minimum 2 senteraktører skal samarbeide for at et prosjekt blir finansiert av flaggskip-midler, og i de fleste flaggskipene vurderes det som positivt om enda flere senteraktører deltar. FLG's vurdering er at kravet bør opprettholdes som det er ettersom det i enkelte tilfeller vil være ønskelig med prosjekter hvor kun to institutter deltar. Antall partnere må vurderes opp mot prosjektenes kompleksitet og økonomisk ramme. Slik det er i dag er mange prosjekter små og det vil da være urimelig å inkludere mange partnere.

Dette punktet må tas med i det videre arbeid som KLD skal lede. Ved en omlegging fra små til større og mer strategiske prosjekter blir det muligens enklere å utforme prosjekter som kan bygge på en større bredde av senterkompetansen.

På kort sikt bør flaggskiplederne oppfordres til å prioritere prosjekter som bygger på kompetanse i flere institusjoner foran de som enkelt kan gjennomføres av enkeltinstitusjoner.

"Less support should be given to projects that are add-ons to already funded projects."

I flere av flaggskipene har det vært vanlig å finansiere prosjekter som er nært knyttet opp mot større, allerede finansierte prosjekt, som f.eks. NFR-prosjekter. FLG og flaggskiplederne mener at det å gi en tilleggsbevilgning til allerede finansierte prosjekter har gitt en betydelig gevinst til flaggskipene. I utlysningen bør det imidlertid spesifiseres at en slik tilleggsbevilgning kun er aktuell dersom prosjektleder kan synliggjøre at midlene fra Framsenteret benyttes til å finansiere oppgaver som faller utenfor de som allerede inngår i det finansierte prosjektet og som bidrar til å oppfylle flaggskipets og Framsenterets mål.

"It is also clear that long term strategic research will require development of new technology. There should be a better balance between natural science, social sciences and technology."

Dette er også et punkt som krever oppfølging på lengre sikt. Balanse mellom naturvitenskap og samfunnsvitenskap kommenteres under et annet punkt. Per i dag er det få medlemsinstitusjoner som jobber med teknologiutvikling. Flere av Framsenter-institusjonene er imidlertid langt fremme når det gjelder å ta i bruk ny teknologi i forskning og overvåking, gjennom å definere nye anvendelsesområder og behov. Dette bør være en satsning fremover. Midlene som hvert år tilføres Framsenteret er ikke tilstrekkelig til å utvikle ny teknologi, så det vil etter vår mening være mer hensiktsmessig å oppfordre medlemsinstitusjonene til å utvikle prosjekter hvor nye bruksområder for teknologi utvikles og hvor teknologiske fagmiljø inkluderes som partnere.

"An increased transparency of the distribution of funds within the Flagships should be achieved."

Tildelingene er åpne og det publiseres oversikter over hvilke prosjekter som er finansiert. Det har imidlertid ikke vært vanlig å publisere resultat av evaluering og tildelt beløp. **For å sikre åpenhet foreslår vi at flaggskiplederne publiserer lister som har tittel på søknader, partnere, omsøkt beløp og eventuelt tildelt beløp på iFram.no. Det bør også fremkomme hvor mye av tildelingen som går til administrasjon, formidling mm. I tillegg bør en samlet liste over reviewere benyttet i evalueringprosessen publiseres. Dette fordrer samtykke fra reviewerne og det må derfor klargjøres i forespørsel at navn vil bli synliggjort, men ikke knyttet til spesifikke søknader.**

"For projects with funding contributions or in-kind participation and support from industry, clear and transparent rules for research, work, publication and ownership must be established."

Ulike typer industri har bidratt med finansiering i noen få flaggskip-prosjekter. De fleste/alle (?) forskningsinstitutt har etiske retningslinjer som bl.a. omhandler oppdragsforskning. **Det kan legges inn en klausul i konsortieavtaler som sier at forskerne forplikter seg til å utøve god forskningspraksis i tråd med forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi, som er utarbeidet av Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT), og Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH):**

<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/naturvitenskap-og-teknologi/>

<https://www.etikkom.no/hvem-er-vi-og-hva-gjor-vi/Hvem-er-vi/Den-nasjonale-forskningsetiske-komite-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

"The integration of social sciences and social scientists across all FRAM Flagship programmes and research projects should be supported and strengthened."

Styrking av samfunnsvitenskapelig forskning i Framsenteret er et mål som det må jobbes med på flere fronter i årene som kommer. Det antas at arbeidet som ledes av KLD vil ha et sterkt fokus på dette.

På kort sikt kan flaggskiplederne oppfordres til å prioritere tverrfaglige og/eller samfunnsfaglige søknader fremfor naturvitenskapelige så fremst de holder akseptabel vitenskapelig kvalitet. Videre bør det jobbes med å utarbeide gode instruksjoner til eksterne reviewere, sånn at søknader fra ulike fagdisipliner blir vurdert "etter samme skala" (dvs. at skalaen benyttes på samme måte av alle). Det bør også jobbes med å engasjere reviewere som har kompetanse på vurdering av tverrfaglige søknader.

Ved revisjon av flaggskipenes vitenskapelige program (bør avvente KLDs prosess knyttet til endringer i Framsenteret) må det samfunnsvitenskapelige aspektet ivaretas på en god måte. Målet er å på sikt øke på andel samfunnsvitenskapelig forskning og kvaliteten på denne.

"All the FRAM members should clearly indicate the contribution from the FRAM Centre collaboration in their publications and reports."

Dette punktet bør være enkelt å imøtekomme. Forskningskoordinator har allerede utarbeidet en formulering som skal tas med i alle publikasjoner som produseres i prosjekter full- eller del-finansiert av Framsenteret. **Det må presiseres i konsortieavtalene at det er et krav at Framsenterets bidrag synliggjøres i publikasjoner og rapporter. Det samme gjelder for populærvitenskapelig formidling.**

"The integration of and funding for students into Flagship research should be strengthened and the FRAM Centre could develop common activities for students at all levels and projects."

Slik finansieringen fungerer i dag er det vanskelig å finansiere PhD-studenter via Framsenter-midler. Det er imidlertid fullt mulig å inkludere lavere grads-studenter eller Master-studenter i prosjekter. Som et straks-tiltak kan **Framsenteret etablere en portal hvor forskere kan legge inn prosjekter som kan inkludere Master-studenter. Denne må gjøres kjent for studenter og ansatte ved UiT bør være informert og involvert ved utforming av portalen.** Et årlig arrangement for studenter, f.eks. ved oppstart av vår-semesteret, hvor ulike aktiviteter presenteres kan vurderes gjennomført.

"A transdisciplinary and iterative communication between researchers and stakeholders, and stakeholder engagement across all Flagship programmes and research projects, should be developed and encouraged."

Bedre dialog mellom forskere og ulike stakeholdere, og også mer involvering av stakeholdere i prosjektene er viktig. Her bør **flaggskipene ha en felles overordnet strategi og vi foreslår derfor at de arrangeres et møte mellom flaggskiplederne med dette som tema, fortrinnsvis høsten 2019.** De nylig etablerte dialogdagene, hvor ulike stakeholdere møter flaggskipene, er et skritt i riktig retning, men også andre tiltak bør diskuteres, f.eks. referansegruppe(r), nyhetsbrev, fagfrokoster, bedriftsbesøk. Miljødirektoratet har uttrykt ønske om å få delta i en referansegruppe for flaggskipene, og det bør diskuteres om det bør etableres én felles referansegruppe for alle flaggskipene, eller om det kan være hensiktsmessig å ha én per flaggskip. En referansegruppe bør være etablert før de vitenskapelige planene for flaggskipene revideres.